

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н н а т
1931 снл алтынны
ыйтан тахсар

№ 106(5306)

1978 снл. Балабан ыйн 6 күнэ
ЧЭППИЗР

Сынаста
2 харчы.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ ОТЧУОТТАР, БЫЫБАРДАР

Балабан ыйгар уонна алтынныга оройуон бары мажнайгы сүһүөх, смяхтаары комсомольский тарилтэлэригэр уонна группаларга отчуоттуу, быыбардыар муньахтар ытыллылар. Комсомольский тарилтэ алыр сүһүөх сүөлүлүөх бу түмүүсүлэр ЫСЛКС XVIII съезин кэтинтэ баастан ытыллылар уонна оройуоннай комсомольский тарилтэ учурааттаах көн. ференцията буолары турарынан ордуу элнимтээхтэр.

ЫСЛКС XVIII съезин ыйымыларын, съезкэ ССКП КК Эвэрде сүрүгүттэн уонна ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателя табаарыс Л. И. Брежнев этикеттэн үөс-көм тахсар соруктары быһаарымга комсомольский тарилтэлэр ыйыныт үлэлэрин ырытыа бу муньахтар сүрүк ис хоһоонунан буолуога. Ураты болгоһото ССКП Кини Комитетын «Идеологическай, политическай-интэр үлэни салгыт тупсарыа түһүөн» Уураа-рым олоххо киллэриннэн «Ыһаастаан комсомолотары уонна ыччаттары идеянай, политическай-интэр үлэ көдүүһүн уонна хаачыстыбатын үрдэтүүгэ турулуо-го».

Отчуоттуу-быыбардыар муньахтары бэлэмнээһин уонна ытыты «Хаачыстыба уонна көдүүс пэтилет-катыгар эдэрдер дьулуурдарын уонна дьоруурдарын!» дигэн патристическай хамсааһынны өссө күүһүрдүүгэ, ыччаттары пэтилетка быһааннарын болдьорун лийиниэ толорор, производство көдүүһүн үрдэтэр иһин өхсү-һүүгэ түмэ тардыага түһүлүмүһүтүөх.

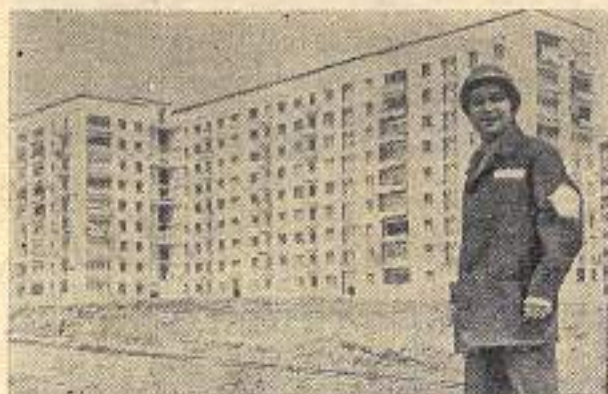
Муньахтарга «ССКП XXV съезин Уураахтарын—олоххо!» дигэн девизтээх комсомольский тарилтэлэри республиканскай көрүүгэ ытыты, хас бириднэ ком-сомолот тустуах үлэтигэр, общественнай сөрүдэхтарга сыһаанна киниик ытыллыахтаах.

Муньахтарга бэлэмнээһинтэ бары комсомольский комитеттар ураты этикеттээхтик сыһааннаахтаах-тар. Ханнык да этиетик, формализм, үрдүнн эрө муньахтааһын тулуулуу сатамат. Ааспыт от-чуоттуу-быыбардыар хампаанньага сорох сирдэргэ муньахтар аһахыт болдьохторуттан көһөрүлэр, мөл-тох тэрэһиннээх ытыллар түбэлтэлэрэ тахсыбата. Бу ордуу Субуруускай аатынан совхоз, коммуналь-най предриитиелар уонна түлүсүрэн оҥоруу комби-наттарын, «Якутсельстрой» тутар-танар участагытн комсомольский тарилтэлэригэр сыһааннаах.

Отчуоттуу дахылааттары дьуулаһын деловойдук, хардарыта ирдэһиллээх, принципиальной критиканы са-йааннары быһымытар-майгытыгар ытыллыахтаах. Ааспыт сылга политическай, экономическай үөрөхтэ-ри тарилтэга райно, «Якутсельстрой» ТМУ-га, оро-йуоннаагы ыһаас уелын мажнайгы сүһүөх, Хатылы-таагы уонна Төлөй Дирингизэри смяхтаары комсо-мольский тарилтэлэр улахан этикеттэри таһаарыт-тар. Итигэр политическай, экономическай билиниэ үрдэтүүгэ ааспыт смяллардаагы үлэ түмүктөрүн кини-ик ырытары эрийаллар. Комсомол Устабын көрдө-бүлэрин төлөтүү үлэ ыраадынан ситэтэ суох. Ор-дуу комсомольский муньахтары ытытыга, учуоту бардактаһынытэ уонна чилипинскай усунуоһу та-лөөһүнүгэ бар улахан көтүтүүлэри туоратар дьаһал-лар ытыллыахтаахтар.

Ханнык баарар комсомольский тарилтэ, комитет, бюро эбэтэр секретарь үлэтэ кинилэр бейбуйой дьэ-бүрдэригэр, оһно хайдах, тоһо бэлэмнээх уонна оһыттаах комсомолоттар быыбарданалларыттан түү-лүттээх. Ол иһин салайар састаапка кандидатуралары үчүгэйдик толкуйдаан туруорар уонна болгоһотуох-тук дьуулуһар, быыбары комсомольский демократии-ны толору түтүһүн аһатар сорук турар.

Комсомольский тарилтэлэрэ отчуоттар-быыбардар кинилэр ситиһэлэрин-хотууларын экзаменинан буолал-лар. Ити хас бириднэ ЫСЛКС комитетга, бирота от-чуоттуу-быыбардыар муньахтары үрдүк политиче-скай, деловой таһымга ытылларын модьубар.

Бүгүнкү күн модьуйута — бары үлэлэри таба дьүөрэлиэххэ, оттооһун тэтимин намтатымыахха!

СҮӨҺҮГЭ КИМ ТӨҺӨ АҤЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(БАЛАБАН ЫЙЫН 3 КҮНҮНЭЗЭИ ТУРУГУНАН).

Совхозтар, отделениелар	Үлэни ахсаана	Охсуу (гектар)	Кэбиһэ (тонна)	Сыһаа (тонна)	От мээх- кэ (тонна)
Карл Маркс	760	12215	6891	2307	210
Одзулуун		3055	1550	400	210
Болугур		3460	2726	770	—
Мугудай		2926	1446	776	—
Бахы		2774	1169	361	—
Субурууснай	337	7395	3874	1350	78
Хатылы		1795	964	450	—
Болтоҕо		2600	1010	600	78
Соловьев		3000	1900	300	—
Эрилин Эристин	560	9766	3987	1803	102
Хоптово		2061	958	330	102
Хадаар		2485	969	613	—
Хайахыт		2860	1086	510	—
Чакыр		2360	974	350	—
«Чурапчы»	504	5391	2714	520	—
Сылан		2325	1202	520	—
Арыылаах		1780	716	—	—
Килэҕки		1286	796	—	—
Оройуон үрдүнн	2161	34767	17466	5980	390

ТЫА ХАҤААҤЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТА.

Бу бааллар бастаан иһэр механизированнай звенолар

Балабан ыйын 3 күнүнээри туругуһун, бастаан колоннага кэбиһин (тонна), иккинскэ звено бири кинитигэр тупсарынан (тонна).

Карл Маркс аатынан совхозтан	
Игнатев Н. И.	600 100
Дорогунов П. И.	570 95
Софронов Н. Е.	420 70

Субурууснай аатынан совхозтан	
Брызгалов Т. Н.	501 66,8
Николаев М. Д.	676 112,8

Райно коллектива бэйэтин шеф-төөх Карл Маркс аатынан совхоз отделениеларыгар оттооһунга тэрэ-һинээхтик көмөлөстө. Кинилэр ба-лабан ыйын 4 күнүнээри туругуһун совхоз холуһаларыгар 95 тонна оту сороһуопкалаатылар. 56 тон-на синаһа уктулор. Ити былаантан 15 тоннаан ордуу.

Сезон устата ордуу күүрүүлэх-тик Семен Инокентьевич Дычков-

Орентбург. Уобалаас элентордаригар бурдуу-түмүкүтэ массовналар күннэри-түүннэри субу-налар. Колхозтар уон-на совхозтар тутар пуу-нара хайыт-үйэ 2 мөл-тонна бурдуу аҕалы-лар. Ийэ дойдун саахары-маларыгар суукка аһын-сүүстүүгэ тийэ тонна Орентбург бурдуга куту-

СОРОУДАХ АҤАРЫЛЫННА

скайдаах үлэстэлэр. Кинилэр Ам-ма кытылыгар 30-ка тонна бастык хаачыстыбадаах оту кэбиһтилэр. Бы-йыл Дмитрий Иванович Ноев дирек-тордаах Мындагайытаагы эрэнкэ предриитиета маассабай субуруу-аһууларга ордуу тэрэһиннээхтик кытыһа.

Е. ЕГОРОВ

ДОЙДУ ХОНУУЛАРЫГАР

Вильнюс. Литва со-дургуу оройуоннарын хаҥаһыстыбалара оруу-бу уонна сэлэһиннээх маассабайдык ыһыгы-түрдүлэр. Манна күһүт-тү үлэлэр минилэри-нэ сир оҥоһуу-тун Литвадаагы НЧИ уонна кини филиалларын сүбэлэриннэ кыһыгы-ыһыттан үрдүк үчү-үчүлэр кэҥэ аһа-тээх дьаһаллар олох-тоһулар. Кинилэр сир-вер, о. д. а. табыгастаах кумуторалар ыһаа-смаһыбыт сирдэригэр ыһааллар. Гектар аһ-сын 70 килограмман итэ-бһэ суох грануллины-суперфосфат киллэ-лэр. ССТА.

Фотоинформаци

КАЗАХСКАЯ ССР. Пав-лодарскайдаагы небн араа-р аһаах үлэһэ киллэри-либтэ сылы кыһа илик. Коллектив «Хас бириднэ ирэгэти—быраймактаммат кыһаттыгар» дигэн де-визтээх социалистическай куталаһымны кыһа-ттытты. Ол түмүгэр ЛК-бу небн араар устаномо (үөһө сикимки) 9-ий онкугар 5-ий онкугар үлэһэ кил-лэрилиннэ.

«3 күннэ—этээс, 27 күннэ—дьаһа—Грузияга бастык «Тбилистрей» трест 2 №-дээ тутар управле-ниетин таһаарчыларын хосрасчетнай кэлиһэ бири-гээдэлэрэ итинник дьаһиллэн үлэһир. Вирла-дани ССРС Верховнай Советын депутаты, Грузия КИ КК чилино Т. И. Картевалишвили (аһаас сикимки) салайар.

Бийыл Т. Картевалишвили салайар тутууччылар 26-тыһымча квадратный метр россай иһиннээх олоһор дьаһалары «үчүгэйдик» кыһаһа суох сыһаага тут-тан үлэһэ киллэрэргэ эрэннэраллар.

В. МОРГУНОВ фотота. ССТА фотохрониката.

Сыллаабыны— 94 бырыһыан

Григорий Алексеевич Ми-хайлов 130 тонна оту кэ-биһэн былааннаах сору-дарын 73 бырыһыан кую-барда.

Биллэрин курдук, бы-йыл Болугурга элбөх ки-би модьоттуур. Кинилэр, тэн бастык көрдөрүүнү Семен Семенович Сыео, лэтин ситистэ. Кий ба-лабан ыйын 4 күнүнээри туругуһун оҥолорун кыт-та 38 тонна оту сороһуоп-калаата. Үлэ ветеранна-ра Алексей Алексеевич Абрамов 15, Николай Фи-липпович Саввин 13, Иван Ермакович Саввин 13 тон-на оту отделениеларыгар туттардылар.

Болугурдар 770 тонна синаһа, 34 тонна сепалык бэлэмнээхтэр. Бу күн-нэргэ отделение отчу-тара общественнай сүйү-гэ дороһой аһылыгы со-дотуопкалаһынна са-дгы дьулуурдаахтык үлэ-лиилэр. П. ВАСИЛЬЕВ, хаһыат общ. корр.

**БААНЫНА ТҮБҮНТЭРЭ
КЭБИҢЭЛЛЭР.**

Бийнх сайн Сызанг от-
дөлгөнцөгтэйгэр 570 гектар
туурахтаах кулчура
нхалнабыта. Ити үлэг
отдөлгөнцөг тэлүү неханг
аатордара Макаров Гри-
горий Михайлович, Мака-
ров Егор Егорович, Кор-
кин Кузьма Петрович уон-
на Макаров Максим Его-
рович дьулуурдаах, нх-
намынлаах түлээрник
ийнх СССР райкомун,
райсовет исполкомун Бо-
чуотунай грамоталары-
ннх нафараадаламытта-
ра. Түмүк да үлүгэй буол-
ла. Дьуорумуку, Капидо,
Халын Муустаах, Хос-
похтоох, о.д.а. бааһына-
лар сиргир курдук хойуу
абилланин арэ үтүлэр:
—Бийнх сааскы иһин,
быт бааһылар отто абилс-

«Турапча» ровхоо бид
дйл 320 гектардаах бааны-
наны бурдултуу хомуйар
былаашинаах, 83 гектардаах
Мурун Тыммыяа, 118
гектардаах Ньдылан, 120
гектардаах интерпат ос.

Нодьүүстээх сайынгы сынхалаа

[illegible]

Засногод бодитин урлаг Костлын нхр эрдэнтэн батынхнара снхдн улс ариг мнхдирднхр та-
найн ррэнхитэ. Билгн рнчнм засно бигр толүү
улхитэ. Кнн бнхм IX хнлснхэ тнхнхнхэ.

СНИМOKKA: Костя Тарабукин.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотот.

СТУДЕННАР
КӨМӨЛӨСТҮЛЭР

«Чурагчы» сөзсөзкә
СТУ-тын биолого-геогра-
фический факультетин
Мария Бродкина коман-
дирдаат «Сандык» сту-
денческая эстафета Сыл-
дан уюна Кызылгы өт-
деленисларылар таткан
бир мй устота мый-
ныксыттары толбуйда.
23 кыме үс сайлыкым-
нан тарткан бәркә үз-
лэтэлэр. Ол курдук,
Тамбовыкы, Ситгараат,
Харамнай саймалтө-
ра уруу илгиз үрү-
лүчү шонилр кый-
мылызны астынбарды-
лар, өр силарга мый-
ныксыттабыт кырды-
быс үлүштөр болан-
нарын мыйтапатылар.
Студенткалар Нарыско-
ва Федорова Мэңэ-
Ханаласка, Валентина
Васова Сунгаска,
Зоя Прохорова Булу-
га алус кылаа кы-
ннган иккелей-үстүт-
сиз мыйныксыттабыт
буоликтор фэркә үз-
гын бәркә билэлэр.
Очон байлаларн өрө-
үстүт тортыйдыклар
сыйлар боздурдаат-
нын илгиздүлэр.

[illegible]

Арай интернат-оскуула тайнаады 120 гектардаах гэдэгшумчутугар дэгийн мизинь ыспинилыт.

Бу күнлэргэ 210 ча тектардаах Түөлү үрөһүн сүһһүгүр бээр бааһы, ааларга 70-ча киһи өлөт, каны охсо, кыһаһа тилдэлиэр. Бааһепалар үү, нууларо арзатхис. Ректартаа 4-үү тоһа кыһаһа, билэр кыахтаах.

Кулачкын Семен Григорьевич, иннинги үлэтин аһеһа 44 тектардаах Дьоруумукта силдьар. Манын иннилэргэ соһхос киһи аһаратын уонна кыһаһаһа тэрэлэттүн 42 сулуусууаахтара уонна рабачаһада үрдүк тайна, рыйаахтык көмөһөһөдөр. Билитин 30-тан таһа

ТУОРАБЫНАН ХОМУЛЛУО

хуули кишг нэлэмэн бaa,
 бичлаларыгэр бу мд 10
 күнүттэн номбайшнар уе,
 тэн долгуунохтара.

Онгооха түүрт номбайн,

төстөр, эеленкэти кэбін-
шинэ. Кэбінни палба үр-
дүтөр мытыллар, Мантан
Дуодна бааһыагытаар
кириэхтэр.

Кидэньдэс огуут Макар, Егор Максимович 12 кайдаах эвенгута 12 гомтардаах Догинда бааһы, айтыгар түстэ. Бу эвенгута үлэтин илгэнэн толорор.

Мама таһынан Кидэньки отделементтан сүүрбэ үс кайдаах Макаров Пронский Иванович уонна Андреев Василий Давидович огууттара Хоспохоох, Халын Муустоох бааһыналарыгар дуулуурдаахтын үлэтин кылдыалтар. Мама бүтэр, дөхтөрүнэ Булууннаах Наммаарыны, Багыдымыа Зеленкатын кэбэйэздэтэр.

Итгнн тахилан 40 төв.
тардах Таба Вастах
баагшматугар совхоз бич
мөн туугтар механизмат,
ра Макаров Афанасий Ва
сильевич биеэ үлэнтгээх
дигенота куох маассан
болэмннр. Диннхэр бннр
снглээ комбайнн үлээ
гэлэр. Мнстэтнгар тран
шея хаан, өннө снглээ,
төн илэлэр. Бүгүнтү
туругуан 12 гектары м
дмлар, 120 топпа куох
маасса траншеяларта угу
лнн. — днн совхоз гла
най агроном Роман Ро
манович Степанов мөн,
булган туран сэлэргээт.

Ити нундун «Чурапчы» сонхол киэт нэлэмэн баа-
һааһаарыгар «өлөнһааһы»
хомуууу күүрэһинээхтик
саадалаһа.

В. ПЕРМЯКОВ,
хатымат аналл. көрр.

агисты центри талмах,
пыт дэбаллар, Онон «Чу-
рапы» совхоз сфахеры,
маларыгар бэйыл күнүн
250 тонна көмүс туорах
күтүлүү.

«СО» корр.

МОЧЕВИНАНЫ (КАРБАМИДЫ) **СИЛЭСКЭ** **ТУҢАНЫ**
Химия сүбүгү туһа-
га учунайдарынан дым-
Специалист сүбөсү буоллармына, сүбү сүбү-
рөөн сөп Итинник та

Химия сүбүгү туһа-
та ученыйдарынан дөнгө-
нөзхөтүк дакаастанан ту-
рар уонна наука этин-
тиэн ол алооххо туһа-
нылар. Ол биир холо-
бурунан общественной сүө-
һүттэн аһом бородуук-
суйаны ыларга химиза-
ция сүөһү аһынагар тут-
тулар буолла. Сүөһү-
гэ дорооххой аһылык си-
лэс уонна санаж оруд-
дара улаатта. Силэс
туһата быһар быһар-
гыттан билээр. Оттон
бу аһылыгы эбэх сүө-
һүлээх оройуоннар ла-
ппа кыайа бөлөмүндэ-
ру эбигэ буоллар, ынах
сүөһүттэн үтү уонна эти-
илыи лаппа үрүөхтээх
эти. Ол эрэри Нам,
Уус-Алдан, Чурильчы уо-
нна Алексеевский оройу-
оннарыгар общественной сүө-
һүгэ аһылык баһатын ба-
һарыотуу биллэрин да кыла-
аһа билэ.

Бүгдний республика өөрх хайаабадара сунд-
дэстэйнтэ мөчирлани
(нарбамады) туһанар буол-
дулар. Ол хурдук ас-
ныст-сунда Горнай, Ата-
май, Ленский сөөхтүдү
уонна ОПХ сундэстэ мөч-
ирлани туһамытара,

Мочешиня (харбанид)
дизэ түтүй? Киш маган
сэглөөд, аһимитыг туус,
туус саяхартан ирмий
бодон, ууга түртэни
суураллар. Мочешиня ирээс

көмгегэр 45 бырыһыан азоттаах, аһылык састалбыгар сымдыар буоларына азота 16 бырыһыанга тэҥизээр. Биир грами моченина 2,6 грами белогу сылабууһун сөп. Кинини сымдыкка куппатых түбэлтэһэ, сүөһү аһылыгар үчүт-адык букуу-бан ситиэххэ сөп. Итиннэх кинини сүөһү аһылыгар олох хомуога суох гына букууулуохтаах. Вилгини сорох химзавадор карбамидтаах хомбикорну оҕорор буолулар. Моченинаны сүөһүгэ жөнлөрү ситэр буоллаха 5-10 грамминан аһыллыка холбоон 10-15 жөнүккэ ситэрдээ.

Сүүдүг снэгтэлээр хүн
мэдрлэвч аюулгүй агаарны
Минималын хангалт—100
150, уйлар сүүдүгээр—
70-80, ихэлт сүүдүгээр 42
мбигтэй үрэгч снэгтэл
тарга)—40-60 грамы, От
тарга 6-12 мбигтэй тарга
40-60 грамы, Мөчөөгийн
(снэгтэл) куригуаах
мөчөө уонна уйгууаах
сүүдүг ашигтар бууруу
мбигтэй снэгтэлээр, Оттон
мбигтэй уонна төрүүр аш
мбигтэй мбигтэй тарга сн
мбигтэй мбигтэй тарга сн
мбигтэй мбигтэй тарга сн

4-5 килограмм мочевина-
ны биур тонна куат

массада ууга үчүгөйдик
суурайан баран мста-
рыллар, Саха сирин усу-
лубулатыгар 3 кг кар-
бамиды 10 литр ууга
суурайан баран мстарыах-
ха сөн

Саха сиригэр Б. А. Петрова 1967 сыллаах-
та «Якутский» совхоз-
ка сүүдү айыан 1—1,5
маса миннэ мочевиналаах
ууга оту уонна концен-
траты, снээнн, комби-
корму, солорому, дул-
ланы булкупар снээн
түрүрдүлүк. Итинн ылаах-
тар олус минньигэстик
снээннүлүк.

[illegible]

Кэники сымаларга мө-
нөндөш табаны унуту-
да туттар буолулар. Та-
ба биллэрдик уйар. Мо-
нөннэйдэх комбикорму
тураналтын эрэ снэ-
иллэр.

Карбамид Үрдүн д-
ота эбэтэр аһылыкка

буоһуларына, сүөһү сүһү-
руөн сөп. Итинник тү-
бүлгэ: сүһүрбүт сүөһү
аһаабыта биир чаас кэп-
питтэн биилэр. Сыраана
алахтык тохтор, быч-
чыгынара илгиринир, сүө-
һү гитирэстиир, сылаа-
байдаабыт көрүһүнээр,
тыынара түргэтиир уон-
на куртааһын үлэтэ мөл-
түүр. Маннык сүөһүгү
карбамиди сизтин тох-
тотуулар, бексегүн үтүөр-
дэһинэ да сүһүрбүт сүө-
һүгэ сизтиллибит. Ыал-
дыбыт сүөһүгэ 4-5 ли-
трэ аһыйыт үүтү эбэ-
тэр 0,5—1 литр 0,5 бы-
рыһааһаах астабууһу
уксуһу бэрэллэр. Эбэтэр
200-300 гр. саахары 1-1,5
литр ууга суурайан ба-
ран иһэрдиллэр. Очөөрө
сүөһү сүһүбүтэ лаһар.

Благиньескыттар, ачыт сүһүнү инээччүлөр мөчөһиһанан туһанар буоллахтарык кинилэртэ 300 техниктар, ветеринарлар уосна быртгыдыһырлар үөрэтэр, сэрэтэр үлэһи мыйахтарыһа наһаа.

Мочевинаны синалса
куттахха синалс бүрүтү
буолбат. Бедок уаккүүр,
Ол бедогу сүбү оту
кытта снпр. Онон үр-
дүн хаачыстыбаларх аны-
лыгы бээмнирэгэ мочевинаны (ureobannin) тута-

И. ПОПОВ,

